



Projecte de Yvonne Rudolph, ETH-Zurich, 1987.

**Un projecte per a Moabit** Els programes d'avui dia sembla que hagin perdut el poder de generar formes d'expressió que puguin passar la prova de comparació amb exemples dels segles XIX i XX. Algunes de les raons d'aquest fet es poden trobar en el fenomen en virtut del qual el sector públic es troba menyscabat en favor de la propietat completament privada o en la pèrdua d'importància del sector de fabricació en favor del sector de serveis. A diferència de les tecnologies de l'època de la mecanització, les noves tecnologies desafien l'expressió formal directa.

Potser també passa que l'expressió autèntica dels processos de la societat es troba ofegada pel fet que l'energia potencial, que reclama urgentment una forma concreta, està essent eliminada i obligada a encaixar en models històrics preestablerts. Però, si una forma és col·lectiva, fenomen social, i la congruència entre contingut i expressió, funció i forma, ens sembla essencial en arquitectura, ja va essent hora que desenvolupem una idea de ciutat i d'arquitectura que derivi directament d'una anàlisi de la realitat social desproveïda de qualsevol ornament.

L'objectiu del nostre treball, donar una expressió col·lectiva, és a dir, monumental, a les activitats de la ciutat que es fan cada cop més efímeres i intangibles, i per tant difícils de captar, sembla que porti implícita una contradicció. El que hem de fer és desvetllar el potencial dramàtic ocult en el lloc comú, amb la finalitat d'utilitzar-lo com a primera matèria per a arguments i transformar-lo de forma tan directa com ens sigui possible en dissenys arquitectònics i urbans. En aquest procés és vital una confrontació conceptual que es trobi lliure de prejudicis i que vagi acompanyada d'un autèntic desig d'expressió arquitectònica elemental.

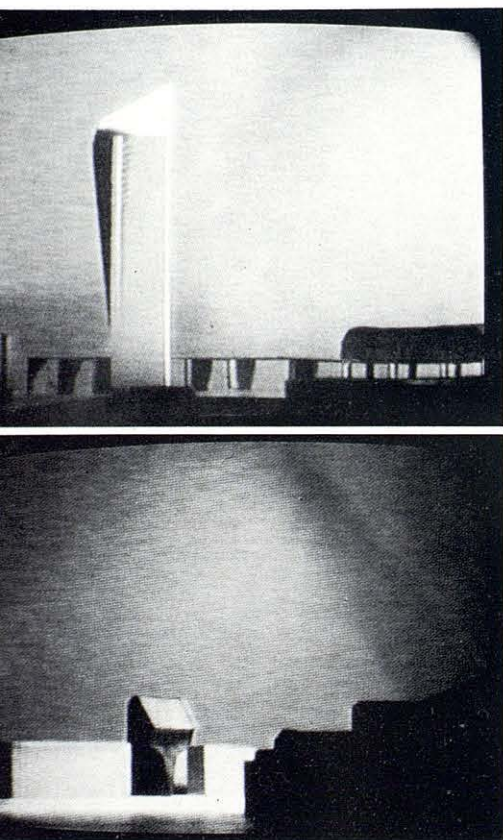
Moabit, al nord-est del casc antic de Berlín, va ser fundada el 1717 pels hugonots, els quals en van prendre el nom de l'Antic Testament, «país de Moab», on els israelians es van refugiar després de la fugida d'Egipte. Allò va predeterminar el destí de la zona com a lloc per a les restes dels excedents del casc urbà i per a totes les activitats que n'haurien destruït l'homogeneïtat: hospitals, barracots i terrenys d'esport, presons, estacions de ferrocarril, recintes d'exposicions, docs, indústries, destil·leries, etc.; és a dir, tota la tipologia urbana que s'ha desenvolupat des de la Il·lustració, especialment arran del procés d'industrialització. Des de llavors, Moabit ha estat una illa que abasta tot el que és violent, voluminós, la deixalla, la peculiaritat, altrament dit, un lloc per a forasters.

La idea de ciutat que s'hi reflecteix, plena de contradiccions i de figures marginals de la societat és, tanmateix, una expressió molt més autèntica del nostre temps que l'estructura urbana «homogènia», que de fet queda deturada en el seu desenvolupament, només conserva la unitat amb molt d'esforç i té un caràcter de decorat que ja no es pot dissimular més temps.

Acabats els esforços de reconstrucció de l'IBA, l'atenció se centra a Moabit, un paisatge urbà fascinant que dona una sensació d'espais amplis i buits, i es caracteritza per composicions a gran escala, lliurement disposades a l'espai, tipus que representen la forma més directa de descripció de funcions: sitges, magatzems, obres d'electricitat, gasòmetres, abocadors, mercats a l'engròs, docs, estacions de mercaderies, etc.

Per bé que no es pugui realitzar una justa descripció d'aquest paisatge urbà amb termes tradicionals com textura, carrer o plaça, potser només necessitaria unes quantes operacions específiques, ben escollides, per evitar la tensió espacial latent. La nostra tasca comporta, per tant, un doble aspecte. La tasca arquitectònica consisteix a desenvolupar un tipus d'edifici que evolucioni a partir de les funcions i dels arguments actuals i que entauli un diàleg amb el tipus històric tradicional de la zona. L'altra tasca té a veure amb el disseny urbà: donar una forma concreta a una idea d'urbanitat que es basa en les qualitats dionísiaques de Moabit, però que es pot aplicar universalment per assolir la «utopia del present».

Barbara Burren, ETH-Zurich, 1987.



Lukas Zumsteg, ETH-Zurich, 1987.

(Programa del curs de projectes realitzat durant l'any 1987 a l'ETH de Zuric).

Hans Kollhoff



**A programme for Moabit** Present-day programmes no longer seem to have the power to generate forms of expression which can stand the test of comparison with examples from the 19th and early 20th century.

Some of the reasons for this can be found in the phenomenon by which the public sector is being undermined in favour of outright private ownership or in the shift in emphasis from the manufacturing industry to the service industry. Quite unlike the technologies in the age of mechanisation, the new technologies defy direct formal expression.

Maybe an authentic expression of society's processes is also being suffocated by the fact that potential energy, which positively urges to be given concrete form is being suppressed and forced to fit into set historical patterns. But, if form is a collective, social phenomenon, and if we see the congruence of content and expression, function and form, as being essential in architecture, then it is high time that we developed an idea of the city and architecture which results directly from an analysis of social reality devoid of any trimmings.

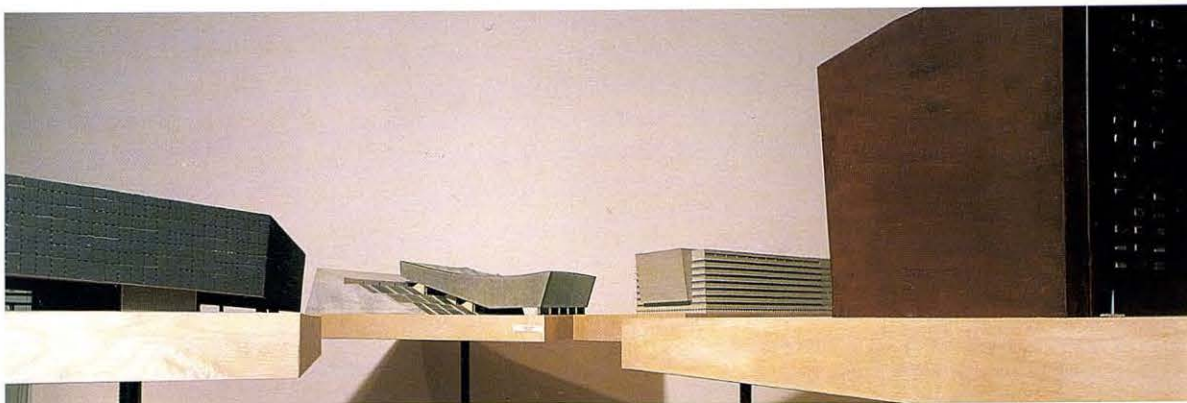
The aim of our work, to give a collective, i.e. monumental, expression to activities in the city which are becoming increasingly ephemeral and intangible and therefore difficult to comprehend, seems to imply a contradiction. What we need to do is to uncover the hidden dramatic potential in the commonplace in order to use it as raw material for scenarios and to transform it as directly as possible into architectural and urban designs. Crucial to this process is a conceptual confrontation which is free of prejudice and accompanied by a true desire for elementary architectural expression.

Moabit, to the north-west of the old city centre, was settled in 1717 by the Huguenots, who name the district after the Old Testament «country of Moab» where the Israelites took refuge after the flight from Egypt. This maps out the fate of the area as a place to catch the dregs of the city centre overspill and all the activities which would have destroyed its homogeneity: hospitals, barracks and exercise grounds, prisons, railway stations, exhibition halls, docks, industry, breweries etc., i.e. the entire range of urban types typology which had been developing since the Enlightenment, in particular in the wake of the industrialisation process. Since then Moabit has been an island embracing all that is violent, bulky, outcast, curious—in short a place for outsiders.

The idea of the city reflected here, full of contradictions and figures on the fringe of society is, however, a much more authentic expression of our time than the «homogeneous» urban structure which is actually arrested in its development, is only being held together with great effort and has a stage-set character which can no longer be covered up.

IBA's reconstruction endeavours now over, attention focuses in Moabit on a fascinating urban landscape which leaves an impression of wide, empty spaces and is characterised by large-scale compositions, freely placed in space, types representing the most direct form of depiction of functions: silos, warehouses, electricity works, gasometers, refuse depots, wholesale markets, docks, goods stations etc. Although this urban space cannot be adequately described with traditional terms such as texture, street, square, it would seem to be in need of only a few specific, well-chosen operations in order to activate the latent spatial tension.

Our task is therefore twofold. The architectural task is to develop a type of building which evolves from present-day functions and scenarios and engages in a dialogue with the historical type traditional for the area. The other task has to do with urban design: to give concrete form to an idea of urbanity which is based on the Dionysian qualities of Moabit but can be universally applied so as to attain a «Utopia of the Present».



**Maquetes de projectes per Moabit, Berlin, realitzats al curs de Hans Kollhoff, ETH-Zurich, 1987.**  
 Models of some projects for Moabit, Berlin, realised in Hans Kollhoff course, ETH-Zurich, 1987.



**Hans Kollhoff, Moabit, Berlin, 1987.**